

Mgr. Pavel Skála: **Základní problémy psychologické ekologie člověka** (doktorská disertace) /
Fundamental problems of the psychological approach to human ecology

Résumé:

V předkládané disertaci se pokouším ukázat určitý vývoj současného psychologického přístupu k ekologii člověka z metodologického a, v návaznosti na to, též obecně humánně-ekologického, dynamicko-psychologického a axiologického – zejména patologického, a zvláště pak environmentalistického – hlediska.

Tento vývoj je předveden na pěti výrazných a relativně vlivných směrech psychologické ekologie člověka: na environmentální psychologii, frommovské neopsychoanalýze, hlubinné ekologii, roszakovské ekopsychologii, a radikální ekopsychologii Andyho Fishera, která představuje určité završení tohoto vývoje. Závěrem zde je, že jde o vývoj směrem k určité metodologické důslednosti, v němž se zvětšují i možnosti praktické aplikace, zejména v environmentalistické a psychoterapeutické oblasti.

Je ukazováno, že z metodologického hlediska se jedná o vývoj od pozitivismu přes různé formy nepositivistického objektivismu až k hermeneutice a fenomenologii; i fenomenologický přístup je však u posledního zmiňovaného směru specificky, byť problematicky překonáván.

Dále jsou předvedeny ony důsledky tohoto vývoje pro způsoby toho, jak dotyčné směry nahlízejí na ekologii člověka, psychickou dynamiku, obecně axiologii [a speciálně (psycho)patologii / hygienu] a podstatu fenoménu environmentální krize.

V diskusní části je učiněn pokus o konstruktivní kritiku metodologie pojednávaných směrů, a několik návrhů cest k překonání jejich nalezených problémů, kořenících v této metodologii.

Abstract:

In the presented thesis I attempt to show a certain developmental trend of the contemporary psychological approach to human ecology. This development is seen from methodological and, dependently on it, generally human-ecological, dynamic-psychological, and axiological – mainly pathological and especially environmental-scientific – points of view.

The mentioned development is demonstrated on five clean-cut and relatively influential schools of psychological human-ecology: environmental psychology, frommian neopsychoanalysis, deep ecology, roszakian ecopsychology and Andy Fisher's radical ecopsychology, which represents a certain culmination of this development. The conclusion is drawn that it is a development towards a certain methodological consequentiality and consistency.

It is shown that, from the methodological point of view, this development goes from positivism through non-positivist objectivism to hermeneutics and phenomenology; but even the phenomenological approach is – in the radical ecopsychology – being specifically (although disputably) transcended.

Further, the consequences of this development for the ways the named schools view human ecology, human psychodynamics, general axiology [specially (psycho)pathology / hygiene] and „the essence“ of the environmental crisis phenomenon, are outlined.

In the final discussion part, I attempt a constructive critique of the methodology of the treated schools, and several suggestions of ways which could lead to overcoming of their respective problems rooted in their methodology.